

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

2020/2613(RSP)

9.6.2020

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

pateiktas uždavus klausimus, į kuriuos atsakoma žodžiu, B9-0000/2020 ir B9-0000/2020

pagal Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 5 dalį

ES vandens srities teisės aktų įgyvendinimas
(2020/2613(RSP))

**Christophe Hansen, Sara Cerdas, Nicolae Ștefănuță, Marco Dreosto,
Martin Häusling, Joanna Kopcińska, Malin Björk, Eleonora Evi**
Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl ES vandens srities teisės aktų įgyvendinimo (2020/2613(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą Nr. 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (toliau – Vandens pagrindų direktyva)¹,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (toliau – Požeminio vandens direktyva)²,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, iš dalies keičiančią ir panaikinančią Tarybos direktyvas 82/176/EEB, 83/513/EEB, 84/156/EEB, 84/491/EEB, 86/280/EEB ir iš dalies keičiančią Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB (toliau – Aplinkos kokybės standartų direktyva)³,
- Atsižvelgdamas į Direktyvą 2007/60/EB dėl potvynių rizikos įvertinimo ir valdymo (toliau – Potvynių direktyva)⁴,
- Atsižvelgdamas į 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo (toliau – Miesto nuotekų valymo direktyva)⁵,
- atsižvelgdamas į Vandens pagrindų direktyvos ir Potvynių direktyvos tinkamumo patikrą⁶,
- atsižvelgdamas į Miesto nuotekų valymo direktyvos vertinimą⁷,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų⁸,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (nauja redakcija)⁹,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl kritinės klimato ir aplinkos

¹ OL L 327, 2000 12 22, p. 1–73.

² OL L 372, 2006 12 27, p. 19–31.

³ OL L 348, 2008 12 24, p. 84–97.

⁴ OL L 288, 2007 11 6, p. 27–34.

⁵ OL L 135, 1991 5 30 p. 40–52.

⁶ SWD (2019) 439 ir santrauka, pateikta dokumente SWD (2019) 440.

⁷ SWD (2019) 700 ir santrauka, pateikta dokumente SWD (2019) 701.

⁸ Šiuo metu jis pateiktas priimti plenarinėje sesijoje.

⁹ COM(2018) 753 final, 2018 02 01.

padėties¹⁰,

- atsižvelgdamas į Europos aplinkos agentūros apibendrinamąją ataskaitą „Europos aplinka – 2020 m. padėtis ir perspektyvos: žinios perėjimui prie tvarios Europos“¹¹,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“¹²,
- atsižvelgdamas į 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją¹³,
- atsižvelgdamas į strategiją „Nuo ūkio iki stalo“¹⁴,
- atsižvelgdamas į 7-ąją aplinkosaugos veiksmų programą¹⁵,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Tvarios Europos investicijų planas“¹⁶
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatą „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“¹⁷,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Proga Europai atsigausti ir paruošti dirvą naujai kartai“¹⁸,
- atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 11 d. komunikatą „Europos Sąjungos strateginis požiūris į vaistus aplinkoje“¹⁹,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės mėn. Europos Komisijos ir EBPO bendrą tyrimą „Vandens tiekimo, sanitarijos ir apsaugos nuo potvynių finansavimas. Iššūkiai ES valstybėse narėse ir politikos galimybės“²⁰,
- atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi tikslus, ypač į 6-ąjį darnaus vystymosi tikslą dėl

¹⁰ 2019/2930(RSP)

¹¹ Ataskaitą galima rasti šiuo adresu: <https://www.eea.europa.eu/publications/soer-2020>.

¹² COM(2019) 640

¹³ COM(2020) 380

¹⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, COM(2020) 381 final, 2020 05 20.

¹⁵ 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1386/2013/ES dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“, OL L 354, 2013 12 28, p. 171–200.

¹⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvarios Europos investicijų planas. Europos žaliojo kurso investicijų planas“, COM(2020) 21 final.

¹⁷ COM(2020) 98

¹⁸ COM(2020) 456

¹⁹ COM (2019) 128

²⁰ Tyrimą galima rasti šiuo adresu: <http://www.oecd.org/environment/financing-water-supply-sanitation-and-flood-protection-6893cdac-en.htm>.

švaraus vandens ir sanitarijos²¹,

- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės mėn. Tarpvyriausybines mokslines politines biologines įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES) biologines įvairovės ir ekosisteminių paslaugų visuotinio įvertinimo ataskaitą²²,
 - atsižvelgdamas į Europos piliečių iniciatyvą „Right2Water“²³,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 1 d. Regionų komiteto nuomonę dėl Vandens pagrindų direktyvos, Požeminio vandens direktyvos, Aplinkos kokybės standartų direktyvos ir Potvynių direktyvos tinkamumo patikros²⁴,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 12 d. 110/18 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų (tęstinė programa)²⁵,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 2 dalį,
 - atsižvelgdamas į klausimus, į kuriuos atsakoma žodžiu, Tarybai ir Komisijai dėl ES vandens srities teisės aktų įgyvendinimo²⁶,
 - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
- A. kadangi vanduo yra neatimama viešoji gėrybė, būtina gyvybei, o vandens išteklių valdymas yra itin svarbus ES ekosisteminių paslaugų išsaugojimui, taip pat išteklių naudojimui ir ekonominei gamybai; kadangi Europa turi rasti efektyvius dabartinių su vandeniu susijusių problemų sprendimus ir efektyviai valdyti esamus vandens išteklius, kadangi jie daro tiesioginį poveikį žmonių sveikatai, energijos gamybai, žemės ūkiui ir apsirūpinimo maistu saugumui;
- B. kadangi Vandens pagrindų direktyva buvo nustatyta sistema, pagal kurią saugoma 110 000 ES paviršinio vandens telkinių, siekiant iki 2015 m. pasiekti „gerą ekologinę ir cheminę būklę“; kadangi atlikus tinkamumo patikrą nustatyta didelių ES vandens srities teisės aktų įgyvendinimo trūkumų, ir šių aktų tikslai greičiausiai nebus įgyvendinti iki 2027 m. termino;
- C. kadangi gera cheminė būklė pasiekta tik 38 proc. paviršinio vandens telkiniuose ir tik 40 proc. jų yra geros ekologinės būklės arba turi gerą ekologinį potencialą;
- D. kadangi Vandens pagrindų direktyvos efektyvumas priklauso nuo to, kaip valstybės narės

²¹ 2015 m. rugsėjo 25 d. generalinėje asamblėjoje priimta Jungtinių Tautų rezoliucija Nr. 70/1 „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“.

²² Tarpvyriausybines mokslines politines biologines įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES) visuotinio biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų vertinimo ataskaita, ją galima rasti šiuo adresu: [khttps://ipbes.net/global-assessment](https://ipbes.net/global-assessment).

²³ www.right2water.eu

²⁴ <https://cor.europa.eu/lt/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-541-2020>

²⁵ OL C 110, 2019 3 22 p. 94–98.

²⁶ O [000XXX/YYYY] ir O [000XXX/YYYY]

ją įgyvendina;

- E. kadangi vandens gavyba daro didelį poveikį ES vandenims; kadangi maždaug ketvirtadalis nuo gamtinės aplinkos ES nukreipto vandens panaudojama žemės ūkyje; kadangi buvo pasiektas susitarimas dėl naujo Pakartotinio vandens naudojimo reglamento, kuris palengvins išvalytų miesto nuotekų naudojimą drėkinimui žemės ūkyje;
 - F. kadangi pagrindinis vandens taršos šaltinis ES yra neišvalytų arba netinkamai išvalytų miesto ir (arba) gamybinių nuotekų išleidimas; kadangi pagrindinis pasklidusios vandens taršos šaltinis yra žemės ūkis, kuriame išleidžiamos maistinės medžiagos, pesticidai ir kiti teršalai;
 - G. kadangi labai svarbu paviršinio ir požeminio vandens cheminę taršą, kai tik įmanoma, likviduoti jos susidarymo vietoje, nes tai yra ekonomiškai efektyviausia priemonė;
 - H. kadangi atlikus tinkamumo patikrą nustatyta, kad Vandens pagrindų direktyva „yra pakankamai imperatyvi, kiek tai susiję su neatidėliotinai sprendiniais klausimais, tačiau yra ir pakankamai lanksti, kad jos įgyvendinimą būtų galima sustiprinti tiek, kiek būtina atsižvelgiant į Direktyvoje nepaminėtus naujus iššūkius, kaip antai klimato kaita, vandens trūkumas ir nauji teršalai“;
 - I. kadangi Europoje gėlo vandens biologinei įvairovei gresia pavojus; kadangi sveikos ir atsparios gėlo vandens ekosistemos gali geriau gebėti švelninti klimato kaitos poveikį ir prisitaikyti prie jos;
 - J. kadangi trečdalis Europos šalių patiria vandens trūkumą, t. y. jose per metus vienam gyventojui tenka mažiau nei 5 000 m³ vandens²⁷;
 - K. kadangi vanduo yra pagrindinis maisto ciklo elementas; kadangi gera požeminio ir paviršinio vandens kokybė yra būtina siekiant sukurti sąžiningą, sveiką ir aplinką tausojančią maisto sistemą, aprašytą strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“;
 - L. kadangi šiuo metu Europoje yra daugiau kaip 21 000 hidroelektrinių; kadangi nesiimama jokių visapusiškų ES veiksmų, kad užtvankos būtų griaunamos;
 - M. kadangi Miesto nuotekų valymo direktyva buvo veiksminga mažinant vandens telkinių taršą, nes visoje ES buvo sumažintas biocheminio deguonies suvartojimo, azoto ir fosforo kiekis, išleidžiamas išvalytose nuotekose;
1. palankiai vertina Vandens pagrindų direktyvos sėkmę nustatant tinkamą integruoto vandens išteklių valdymo sistemą ir sulėtinant vandens kokybės blogėjimą;
 2. palankiai vertina Komisijos vertinimą, kad Vandens pagrindų direktyva atitinka paskirtį, tačiau jos įgyvendinimą reikia gerinti ir spartinti;
 3. apgailestauja, kad Vandens pagrindų direktyvos tikslai vis dar nepasiekti daugiausia dėl

²⁷ <https://www.eea.europa.eu/publications/92-9167-025-1/page003.html>

nepakankamo finansavimo, ypač lėto direktyvos įgyvendinimo, nepakankamo vykdymo užtikrinimo ir plačiai taikomų išimčių, kad aplinkosaugos tikslų įtraukimas į sektorių politiką buvo nepakankamas ir kad pusė ES vandens telkinių vis dar nėra geros būklės;

4. pažymi, kad klimato kaita gali daryti didelį neigiamą poveikį gėlo vandens šaltiniams dėl sausrų, dėl kurių upėse mažėja vandens ir didėja teršalų koncentracija, taip pat dėl intensyvių kritulių, dėl kurių padidėja miestų ir žemės ūkio paviršinis nuotėkis; pabrėžia, kad dėl didėjančios temperatūros didėja vandens trūkumas, darantis poveikį keliems ekonomikos sektoriams; pabrėžia, kad būsimoje ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje reikėtų tinkamai atsižvelgti į vandens ekosistemų, potvynių ir vandens trūkumo atsparumą;
5. pažymi, kad cheminių medžiagų srityje dar yra ką tobulinti; ragina Komisiją atnaujinti reikiamas medžiagas, įtrauktas į Vandens pagrindų direktyvos priedus; rekomenduoja parengti naujas cheminių mišinių patobulintų stebėsenos metodų gaires;
6. pažymi, kad principas „vienas netinkamas – visi netinkami“ neturėtų būti keičiamas, tačiau dėl jo taikymo kyla problemų pranešant apie pažangą daromą atskirų parametru atvejais; ragina nustatyti papildomų ataskaitų teikimo metodikas (pvz., kiek liko padaryti, kad tikslas būtų įgyvendintas); pabrėžia skaidrumo ir išsamios informacijos apie vandens kokybę ES teikimo visuomenei svarbą;
7. apgailestauja, kad daugiau nei pusei Europos vandens telkinių taikomos išimtys, o jų pagrindimas yra ribotas; siekiant sumažinti tokią praktiką, ragina atnaujinti rekomendacinius dokumentus dėl išimčių naudojimo;
8. apgailestauja, kad išlaidų padengimo principas, pagal kurį numatoma, kad visi vandens naudotojai veiksmingai ir proporcingai dalyvauja finansiškai, keliose valstybėse narėse vis dar mažai taikomas arba visai netaikomas; ragina valstybes nares apsvarstyti ir įgyvendinti tinkamą vandens kainodaros politiką ir visapusiškai taikyti sąnaudų padengimo principą pagal Vandens pagrindų direktyvą; vis dėlto pabrėžia, kad visiems piliečiams turėtų būti suteikta įperkama prieiga prie vandens;
9. pabrėžia, kad svarbu toliau spręsti ir gėlų, ir sūraus vandens telkinių eutrofikacijos, kurią sukelia azotas ir fosforas, patenkantis iš nuotekų ir kitų šaltinių, įskaitant žemės ūkį, problemą;
10. pažymi, kad hidroelektrinės sudaro didžiausią ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį, tačiau pažymi, kad užtvankų statyba gali neigiamai paveikti buveines ir kad Vandens pagrindų direktyvoje nustatyti griežti hidromorfologinių sąlygų apsaugos kriterijai; ragina griežtai įvertinti vandens kokybės ir ekosistemų pokyčių poveikį;
11. pažymi, kad perėjimas nuo krovinių vežimo keliais prie vežimo vidaus vandens keliais turėtų vykti kartu su parama tvariems alternatyviems degalams ir technologijoms, kad vidaus laivyboje būtų mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir būtų vengiama vandens telkinių kokybės blogėjimo;
12. palankiai vertina tai, kad Miesto nuotekų valymo direktyva padėjo sumažinti teršalų kiekį ir taip prisidėjo prie vandens kokybės gerinimo, tačiau apgailestauja, kad Miesto nuotekų valymo direktyvos vertinime nenagrinėjamas efektyvumas, susijęs su pramoninių

- nuotekų išleidimu į nuotekų surinkimo sistemas ir miesto nuotekų valymo įrenginius;
13. pažymi, kad Miesto nuotekų valymo direktyvoje nepakankamai atspindimos liūčių vandens pertekliaus ir miestų paviršinio nuotėkio, atskirų sistemų ir mažų aglomeracijų problemos;
 14. ragina valstybes nares kuo greičiau ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip 2027 m. pasiekti, kad jose būtų visiškai laikomasi Vandens pagrindų direktyvos;
 15. ragina Komisiją padėti valstybėms narėms įgyvendinti vandens srities direktyvas teikiant techninę pagalbą ir tinkamą mokymą bei dalijantis gerąja patirtimi ir ekspertinėmis žiniomis;
 16. ragina Komisiją imtis griežtų ir skubių veiksmų nagrinėjant valstybių narių padarytus pažeidimus, siekiant užtikrinti, kad visos valstybės narės kuo greičiau ir ne vėliau kaip 2027 m. užtikrintų, kad jose būtų visapusiškai laikomasi Vandens pagrindų direktyvos; primygtinai ragina Komisiją imtis veiksmų dėl dar nebaigtų pažeidimo bylų, susijusių su sisteminiiais vandens teisės aktų pažeidimais;
 17. pabrėžia, kad dėl poreikio stiprinti vandens apsaugos priemones žemės ūkyje su Vandens pagrindų direktyva reikia suderinti bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP); palankiai vertina tai, kad į naujus BŽŪP strateginių planų ir Biologinės įvairovės strategijos tikslus buvo įtrauktas geresnio maistinių medžiagų valdymo tikslas;
 18. ragina Komisiją supaprastinti ir patobulinti vandens kokybės stebėsenos sistemas, kuriomis, be kita ko, būtų renkami duomenys apie pesticidų likučius ir metabolitus Europos vandens telkiniuose;
 19. ragina Komisiją ir valstybes nares parengti sausrų valdymo strategijas, kurios būtų įtrauktos į upių baseinų valdymo planus ir potvynių rizikos valdymo planus;
 20. siūlo sausrų problemą spręsti įgyvendinant nebenaudojamų karjerų pakartotinio naudojimo projektus, pagal kuriuos karjerai būtų paverčiami baseiniais lietaus vandeniui surinkti ir potvynių bangoms suvaldyti; ragina vykdyti mokslinius tyrimus ir investicijas šia kryptimi;
 21. ragina valstybes nares nustatyti ir užtikrinti reikiamas lėšas ir dėti daugiau pastangų, kad aplinkos ar visuomenės sveikatos problemų nekelianti esama infrastruktūra būtų išsaugota ir į ją būtų reinvestuojama; pabrėžia, kad reikia teikti finansinę paramą novatoriškiems metodams ir gamtos procesais pagrįstiems sprendimams;
 22. ragina į politiką geriau integruoti Potvynių rizikos valdymo direktyvą, pirmenybę teikiant gamtos procesais pagrįstiems sprendimams ir atitinkamai koreguojant finansavimo srautus;
 23. ragina Sąjungos ir valstybių narių lygmeniu imtis aktyvesnių veiksmų siekiant spręsti naujų teršalų, pvz., mikroplastikų ir vaistų, problemas;
 24. ragina gerinti viešąsias konsultacijas, visuomenės informuotumą ir švietimą bei skatinti tarpsektorinį dialogą;

25. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.